

WYDZIAŁ V

Krajowi

Krzysztof Wędzony **20 II 1955–19 XI 2016**

Prof. Krzysztof Wędzony urodził się 20 lutego 1955 r. w Krakowie. Studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego ukończył w roku 1980. Całe swoje życie zawodowe i karierę naukową związał z Instytutem Farmakologii Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, gdzie uzyskał stopień doktora (1987), doktora habilitowanego (1998) i tytuł profesora (2006).

W Instytucie pełnił różne funkcje, w tym kierownika Pracowni Farmakologii i Biostruktury Mózgu Zakładu Farmakologii (od 2001), zastępcy dyrektora do spraw naukowych (2003–2006), dyrektora Instytutu (od 2007) i kierownika Zakładu Farmakologii (od 2008).

Swoje badania prowadził też w wielu ośrodkach naukowych za granicą, w tym w: Instytucie Badań Mózgu w Amsterdamie (Holandia), Instytucie Medycyny Doświadczalnej Maxa Plancka w Getyndze (Niemcy), Instytucie Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej Uniwersytetu we Freiburgu (Niemcy), Zakładzie Psychologii Uniwersytetu Tuftsa w Bostonie (USA) oraz Ośrodku Badawczym Centralnego Układu Nerwowego firmy farmaceutycznej Boehringer-Ingelheim w Mediolanie (Włochy).

Działalność badawcza prof. Krzysztofa Wędzonego dotyczyła głównie mechanizmu działania leków przeciwdepresyjnych, neurobiologii i farmakoterapii schizofrenii oraz farmakologii antagonistów receptorów dla pobudzających aminokwasów (NMDA).

Jego badania nad lekami przeciwdepresyjnymi doprowadziły do stwierdzenia, że leki te, podawane wielokrotnie, nasilają farmakologiczne efekty środków pobudzających układ dopaminergiczny mózgu, a co za tym idzie – dostarczyły dowody na istotną rolę dopaminowego systemu

neuroprzebieżnikowego w klinicznej skuteczności wielokrotnie podawanych leków przeciwdepresyjnych.

W badaniach nad różnymi aspektami schizofrenii prof. Krzysztof Wędzony stwierdził, między innymi, że antagoniści receptorów NMDA powodują uwolnienie mózgowej dopaminy i wykazują właściwości psychozomimetyczne. Wykazał też udział receptorów serotoninowych typu 5-HT_{1A} w kontroli uwalniania dopaminy, dowodząc, że mogą one stanowić nowy punkt uchwytu działania leków przeciwpsychotycznych (neuroleptycznych). Do bardzo ważnego osiągnięcia należy też zaliczyć opracowanie nowego tzw. neurorozwojowego zwierzęcego modelu schizofrenii, opartego na blokadzie receptorów NMDA w okresie neonatalnym.

Wyniki swoich badań publikował w renomowanych czasopismach międzynarodowych („Journal of Neuroscience”, „European Journal of Neuro-psychopharmacology”, „European Journal of Neuroscience”, „Neuroscience” itp.). Był autorem blisko 150 pełnotekstowych prac oryginalnych, które bardzo często były cytowane w światowym piśmiennictwie.

Prof. Krzysztof Wędzony wypromował 4 doktorów i opiekował się 2 habilitacjami. Kierował wieloma grantami, finansowanymi przez KBN, MNiSW, NCN, oraz grantem w VI Ramowym Programie Unii Europejskiej. Kilkakrotnie był powoływany jako ekspert Komisji Europejskiej, oceniający wnioski grantowe w ramach VI i VII Programu Ramowego.

Za swoje osiągnięcia naukowe prof. Krzysztof Wędzony był wielokrotnie nagradzany. Między innymi otrzymał Nagrodę im. Mikołaja Kopernika fundacji Miasta Krakowa i Polskiej Akademii Umiejętności, Nagrodę im. Tadeusza Browicza Wydziału Lekarskiego PAU, Nagrodę Sekretarza Naukowego PAN, Nagrodę Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Od roku 2011 był członkiem korespondentem PAU.

Prof. Krzysztof Wędzony przyczynił się w istotny sposób do rozwoju Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie, pełniąc przez 10 lat funkcję jego dyrektora. Miał własną wizję rozwoju Instytutu, którą konsekwentnie realizował. Instytut pod jego kierunkiem pozyskał duży grant badawczy, przyznany przez MNiSW, a finansowany ze środków Unii Europejskiej, tzw. Grant **Depresja–Mechanizmy–Terapia** (DEMETER), w którym 24 zadania badawcze, dotyczące mechanizmów depresji i działania leków przeciwdepresyjnych, wykonywały praktycznie wszystkie zespoły Instytutu. Był również współautorem wniosku, na podstawie którego przyznano Instytutowi, wspólnie z Wydziałem Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, status Krajowego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiedzącego (KNOW). Ponadto, wspólnie z Instytutem Katalizy PAN w Krakowie, wspomnianym wyżej Wydziałem Lekarskim CMUJ oraz Instytutem Chemii

UJ doprowadził do utworzenia i finansowania międzywydziałowego, interdyscyplinarnego studium doktoranckiego (MOLMED). Dzięki jego staraniom Instytut uzyskał duży grant na cele inwestycyjne i remontowe, dzięki któremu powstało w nim 5 innowacyjnych pracowni badawczych i przeprowadzono kapitalny remont jego infrastruktury. Pracował też na rzecz polepszenia organizacji pracy w Instytucie, reorganizując pracę Zwierzętarni i Działu Informacji Naukowej. Opracował i wprowadził w życie dwa motywacyjne systemy nagradzania pracowników naukowych – za poziom prac naukowych (QUALITAS) oraz za liczbę publikacji (QUANTITAS), które w istotny sposób przyczyniły się do wzrostu aktywności naukowej Instytutu.

Prof. Krzysztof Wędzony był nie tylko znakomitym uczonym oraz organizatorem i inspiratorem życia naukowego, ale także człowiekiem o szerokich horyzontach, miłośnikiem literatury, sztuki i muzyki, a także pasjonatem fotografii i narciarstwa. Był człowiekiem bardzo prawym, wrażliwym, życzliwym, obdarzonym dużym poczuciem humoru. Powyższe cechy jego osobowości powodowały, że cieszył się autorytetem, uznaniem, a nade wszystko sympatią swoich kolegów i współpracowników.

*Edmund Przegaliński
Ryszard Przewłocki*